

МЕЛІТПОЛЬСЬКИЙ ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО ТА
МУНІЦИПАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ
«КЛАСИЧНОГО ПРИВАТНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Мелітпольський інститут державного
та муніципального управління
«Класичного приватного університету»
голова приймальної комісії

«29» лютого 2024

ПРОГРАМА

Для підготовки до вступного фахового випробування
з **Правознавства**

ступень - «бакалавр»

Запоріжжя 2024

Затверджено на засіданні кафедри права,
протокол № 6 від 29 лютого 2024 р.

Затверджено на засіданні Вченої ради МДМУ «КПУ»,
протокол № 6 від 29 лютого 2024 р.

-

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Форма фахового вступного випробування. Фахове випробування проходить у письмовій формі.

Тривалість письмового етапу – 60 хв.

Структура білету. Білет фахового вступного випробування містить блок тестових завдань та теоретичних питань.

Критерії оцінювання

Для особи, яка претендує на зарахування за ступенем молодшого спеціаліста:

Вихідний бал – 100

Завдання 1-18 мають по чотири варіанти відповіді, серед яких лише один правильний.

Завдання 19-20 – теоретичні питання.

Загальна кількість балів – 100 (101-200).

Максимально можлива кількість балів становить 200.

Мінімальна кількість балів для участі в конкурсному відборі –120 бали.

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ З ОСНОВ ПРАВОЗНАВСТВА

Із урахуванням змісту сучасної системи знань про державно-правові явища і процеси, особливостей організації навчального процесу, міжкурсних зв'язків зміст предмета «Правознавство» уналежнює такі змістовно-тематичні блоки:

Блок I. Основи теорії держави і права.

Блок II. Основи публічного права України.

Блок III. Основи приватного права України.

Основними (базовими) поняттями предмета «Правознавство» є **людина, особа, громадянин, суспільство, держава, право, демократія, права людини, відповідальність.**

Абітурієнти повинні знати:

-загальнотеоретичні правові поняття та терміни з курсу «Правознавство»;

- джерела права України, структуру права та законодавства;
- поняття і ознаки правосвідомості та правової культури, правової поведінки та юридичної відповідальності;
- підстави виникнення, зміни та припинення правових відносин;
- основи конституційного права України;
- органи державної влади та місцевого самоврядування України;
- основні визначення та поняття основних галузей права України.

вміти:

- вільно оперувати в усній та письмовій мові основними поняттями правової науки;
- самостійно шукати, знаходити, отримувати, аналізувати та обробляти правову інформацію з різних джерел та подавати її в різних формах;
- орієнтуватись у системі національного законодавства, вміти використовувати положення нормативно-правових актів, пояснювати зміст юридичного документа та шляхи його застосування, складати юридичні документи;
- використовувати правові знання для аналізу правових ситуацій й розв'язання юридичних задач;
- міркувати, аналізувати, порівнювати, узагальнювати, спостерігати, критично мислити на правовому матеріалі;
- висловлювати й аргументувати власну думку, визначати та обирати альтернативне рішення і підходи, спілкуватися в малих і великих групах;
- вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, шукати зони згоди та досягати компромісу, поважати думку інших, проявляти толерантність;
- реалізовувати свої права та захищати їх, допомагати іншим людям у захисті їхніх прав.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Блок 1. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Держава. Влада і суспільство у додержавний період. Причини виникнення держави і права. Теорії походження держави і права. Історичні типи держав і цивілізаційний підхід. Поняття та ознаки держави. Сутність держави. Суверенітет та його види. Поняття та види функцій держави. Правова держава. Громадянське суспільство.

Державний лад. Поняття державного ладу. Форма державного правління. Форма державного (територіального) устрою. Форма державно-політичного режиму.

Народовладдя. Поняття народовладдя та народного волевиявлення. Безпосередня та представницька демократії. Поняття і види виборів. Виборче право. Принципи виборчого права. Поняття і види референдумів.

Органи державної влади та місцеве самоврядування. Державна влада та її ознаки. Державний апарат. Державний орган. Класифікація органів держави. Законодавча влада: поняття, завдання. Інститут президентства: поняття, завдання. Виконавча влада: поняття, завдання. Органи виконавчої влади. Центральні органи виконавчої влади. Місцеве самоврядування (місцеве самоуправління). Судова влада: поняття, завдання. Правоохоронні органи: поняття, основні напрямки діяльності.

Держава, особа, суспільство. Співвідношення держави, особи, суспільства. Людина. Індивід. Особа. Фізична особа. Юридична особа. Громадянство: поняття, підстави набуття і припинення. Іноземці, апатриди, біпатриди.

Право як особливий вид соціальних норм. Система соціальних норм. Місце і роль права в цій системі. Поняття права. Ознаки права. Об'єктивне та суб'єктивне право. Функції права та їх види. Принципи права. Реалізація норм права.

Система права. Поняття системи права як внутрішньої його організації. Правова система і правові сім'ї. Норма права та її структура. Види правових норм. Поняття предмету і методу правового регулювання. Правовий інститут та його види. Галузь права. Публічне право. Приватне право.

Форми права. Джерела права. Форми права. Джерела права. Правовий звичай. Релігійно-правові норми. Правовий прецедент. Нормативний договір. Нормативно-правовий акт. Міжнародно-правовий акт. Міжнародний договір

Законодавство. Поняття законодавства. Право і законодавство. Система законодавства. Структура законодавства та її види. Види нормативних актів. Дія нормативних актів у часі, просторі та щодо кола осіб. Індивідуальний акт. Закон: поняття та види. Конституція: ознаки та види. Підзаконні нормативно-правові акти та їх види. Акти органів місцевого самоврядування. Локально-правові акти.

Правотворення. Систематизація законодавства. Правотворчість як процес організації права. Етапи правотворчої діяльності. Правозастосування. Правозастосовний акт. Тлумачення норм права. Способи тлумачення правових норм. Поняття систематизації законодавства.

Правовідносини. Поняття та ознаки правовідносин. Види правовідносин. Структура правовідносин. Суб'єкти правовідносин. Об'єкти правовідносин. Зміст правовідносин. Юридичні факти та їх види. Правосуб'єктність. Правоздатність. Дієздатність. Деліктоздатність.

Правомірна поведінка і правопорушення Поняття поведінки. Суспільно корисна і суспільно шкідлива поведінка. Правова поведінка, її види. Правомірна поведінка. Протиправна поведінка. Поняття, ознаки правопорушення. Склад правопорушення. Вина. Прямий та непрямий умисел. Необережність. Мотив, мета правопорушення.

Юридична відповідальність. Відповідальність особи: перспективна і ретроспективна. Поняття, підстави, принципи, цілі й функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Обставини, що виключають юридичну відповідальність. Презумпція невинуватості.

Правосвідомість. Правосвідомість. Правова ідеологія. Правова психологія. Правова культура.

Блок II. ОСНОВИ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Конституційне право України

Загальна характеристика конституційного права України. Предмет, метод і джерела конституційного права. Конституційно-правові відносини та їх види. Суб'єкти конституційно-правових відносин. Конституційно-правові норми та їх особливості. Загальна характеристика Конституції України. Декларація про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. правонаступництво України.

Загальні засади конституційного ладу України. Форма правління, форма територіального устрою та політичного режиму України. Національні меншини. Державна символіка. Державний Прапор. Державний Герб. Державний Гімн.

Громадянство України. Поняття громадянства. Підстави набуття громадянства України. Умови прийняття до громадянства. Підстави припинення громадянства України. Органи, що вирішують питання громадянства.

Міжнародне право прав людини. Історія розвитку міжнародного права прав людини. Міжнародні стандарти у галузі прав людини: поняття, акти, що їх закріплюють. Основоположні права та свободи людини. Покоління прав людини. Гарантії та механізми захисту прав і свобод людини: поняття і види. Загальна декларація прав людини. Міжнародні договори з прав людини. Міжамериканська та європейська системи захисту прав людини. Міжнародний моніторинг здійснення та забезпечення прав людини. Система міжнародного захисту прав людини.

Права, свободи та обов'язки людини і громадянина. Поняття конституційних прав і свобод людини і громадянина. Гарантії конституційних прав і свобод. Особисті (громадянські) права і свободи. Право на свободу світогляду і віросповідання. Політичні права і свободи. Право на свободу об'єднання у політичні партії і громадські організації. Економічні права і свободи. Соціальні права і свободи. Культурні (духовні) права і свободи. Право на освіту. Конституційні обов'язки громадян України. Військовий обов'язок громадян. Військова служба. Альтернативна (невійськова служба). Правовий статус іноземців, біженців та тимчасово переміщених осіб в Україні.

Народовладдя в Україні. Народне волевиявлення. Референдум: види, порядок призначення (проголошення) та проведення. Загальна характеристика виборчої системи України. Види виборчих систем. Види виборів в Україні та особливості їх проведення.

Законодавча влада України. Верховна Рада України: правовий статус, повноваження та структура. Порядок роботи Верховної Ради України. Регламент Верховної Ради України. Правовий статус народних депутатів. Законодавчий процес та його стадії. Поняття парламентського контролю: види та суб'єкти здійснення.

Президент України. Президент України: правовий статус і повноваження. Нормативно-правові акти Президента України. Припинення повноважень Президента України. Усунення з поста в порядку імпічменту. Рада національної безпеки і оборони України.

Виконавча влада України. Кабінет Міністрів України: склад, порядок призначення, повноваження. Повноваження Прем'єр-Міністра. Центральні органи виконавчої влади. Місцеві органи виконавчої влади.

Місцеве самоврядування в Україні. Поняття, принципи, система місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування. Об'єднана територіальна громада. Правовий статус депутатів місцевих рад. Сільський, селищний, міський голова. Староста села, селища. Акти органів місцевого самоврядування.

Судова влада в Україні. Правосуддя. Принципи судоустрою в Україні. Конституційний Суд України: формування, склад, повноваження. Конституційне подання, конституційне звернення, конституційна скарга. Система судоустрою: структура, повноваження. Місцеві суди. Апеляційні суди. Вищі спеціалізовані суди. Верховний Суд. Загальні положення статусу суддів та присяжних. Вища рада правосуддя.

Правоохоронні органи України та адвокатура. Прокуратура: система та повноваження. Національна поліція України. Служба безпеки України: завдання, система, обов'язки, права. Адвокатура України. Вимоги до адвоката. Права та обов'язки адвоката. Види адвокатської діяльності. Органи юстиції: завдання та повноваження. Нотаріат. Права та обов'язки нотаріуса. Нотаріальні дії.

Адміністративне право України

Загальна характеристика адміністративного права України. Поняття адміністративного права. Джерела адміністративного права. Адміністративні правовідносини. Суб'єкти адміністративних правовідносин. Публічна адміністрація. Співвідношення переконання й примусу в адміністративному праві. Заходи адміністративного примусу.

Публічна служба. Поняття та види публічної служби. Поняття державної служби. Права та обов'язки державних службовців. Основні засади проходження служби в органах місцевого самоврядування.

Адміністративне правопорушення (проступок). Поняття, ознаки адміністративного правопорушення (проступку). Склад адміністративного правопорушення (проступку). Види адміністративних правопорушень (проступків).

Адміністративна відповідальність. Поняття адміністративної відповідальності та її особливості. Підстави адміністративної відповідальності. Адміністративне стягнення: поняття й види. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).

Адміністративний процес. Здійснення адміністративного провадження в адміністративному та судовому порядку. Види адміністративних проваджень. Адміністративне судочинство. Адміністративні суди. Підвідомчість справ (адміністративна юрисдикція). Стадії адміністративно-судового процесу.

Фінансове право України

Загальна характеристика фінансового права України. Вступ до бюджетного права України. Предмет фінансового права. Фінансові правовідносини. Суб'єкти та об'єкти фінансових правовідносин. Бюджет. Бюджетна система України. Бюджетний процес. Державний бюджет України. Доходи та видатки Державного бюджету України.

Податкова система України. Поняття та принципи системи оподаткування. Платники податків і зборів. Об'єкти оподаткування. Обов'язки та права платників податків і зборів. Податок. Збір. Державне мито. Функції податків. Види податків. Загальнодержавні податки та збори. Місцеві податки та збори. Податки з фізичних

та юридичних осіб. Податкова політика щодо малого підприємництва. Спрощене оподаткування. Єдиний податок. Відповідальність за порушення податкового законодавства. Кримінальна відповідальність за умисне ухилення від сплати податків, зборів та інших платежів.

Законодавство про банки та банківську діяльність. Банківська система України. Національний банк України (НБУ). Поняття банку. Порядок створення банків в Україні. Банківські операції та угоди. Обмеження щодо діяльності банків. Банківська таємниця. Заходи впливу, що застосовуються до банків у разі порушення ними законодавства.

Кримінальне право України

Загальна характеристика кримінального права України. Поняття кримінального права. Принципи кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України (ККУ). Завдання ККУ. Дія ККУ щодо осіб, у просторових та часових межах.

Злочин. Поняття злочину. Ознаки злочину. Склад злочину. Види злочинів в залежності від ступеня тяжкості. Неосудність: медичний та юридичний критерії. Вина та її види. Мотив. Мета. Дія. Суспільно-небезпечні наслідки. Причинно-наслідковий зв'язок. Стадії злочину. Замах на злочин. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину. Поняття співучасті. Види співучасників. Форми співучасті.

Кримінальна відповідальність. Поняття і підстави кримінальної відповідальності. Обставини, що виключають злочинність діяння. Підстави звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальне покарання. Поняття кримінального покарання. Мета покарання. Види кримінальних покарань згідно ККУ. Основні покарання. Додаткові покарання. Порядок призначення покарання судом. Обставини, що пом'якшують покарання. Обставини, що обтяжують покарання. Повторність, сукупність та рецидив злочинів. Порядок звільнення від покарання. Амністія. Помилування. Судимість. Погашення та зняття судимості.

Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх. Особливості застосування

покарань. Примусові заходи виховного характеру. Умовно-дострокове звільнення неповнолітніх.

Відповідальність за окремі види злочинів. Злочини проти основ національної безпеки України. Злочини проти життя та здоров'я особи. Злочини проти волі, честі та гідності особи. Злочини проти виборчих трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина. Злочини проти власності. Злочини проти громадської безпеки. Злочини проти безпеки руху та експлуатації транспорту. Злочини проти громадського порядку та моральності. Злочини проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Кримінальний процес. Кримінальний процесуальний кодекс України. Загальні засади кримінального провадження. Учасники кримінального провадження (суд, сторона обвинувачення, сторона захисту, потерпілий і його представник). Стадії судового провадження у кримінальному процесі. Особливості провадження у суді присяжних.

Блок III. ОСНОВИ ПРИВАТНОГО ПРАВА УКРАЇНИ

Цивільне право України

Загальна характеристика цивільного права та цивільних правовідносин
Предмет, метод, цивільного права. Звичай ділового обороту. Аналогія закону. Аналогія права. Цивільний кодекс України (ЦКУ). Цивільні правовідносини та їх види. Об'єкти цивільних правовідносин: поняття та види. Річ та її види.

Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин (юридичні факти). Дії та події. Юридичні акти, юридичні вчинки, юридичні стани.

Суб'єкти цивільних правовідносин. Фізичні особи. Правоздатність. Дієздатність та її види. Правові наслідки оголошення особи безвісно відсутньою чи померлою. Юридичні особи та їх види. Правоздатність та дієздатність юридичної особи. Способи виникнення юридичних осіб. Припинення юридичної особи. Держава як суб'єкт цивільних правовідносин.

Правочини. Поняття та ознаки правочину. Умови дійсності правочину. Підстави визнання правочину недійсним. Нікчемні та заперечні правочини. Наслідки

визнання правочину недійним.

Представництво і довіреність. Підстави виникнення представництва. Представник. Особа, яку представляють. Види представництва. Повноваження представника. Види довіреностей. Форма довіреності. Нотаріальне посвідчення. Довіреності, що прирівнюються до нотаріально завірених. Передоручення. Підстави припинення довіреності.

Загальна характеристика права власності та інші речові права.

Поняття права власності. Зміст права власності. Володіння. Користування. Розпорядження. Способи набуття права власності. Підстави припинення права власності. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності. Речові права на чуже майно.

Форми та види власності. Право приватної власності. Суб'єкти та об'єкти права приватної власності. Права щодо своєї приватної власності. Виникнення та припинення права приватної власності. Право державної та комунальної власності. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування як представники суб'єкта державної власності (держави). Об'єкти права державної власності. Суб'єкти та об'єкти права комунальної власності. Право спільної власності. Спільна часткова власність. Спільна сумісна власність.

Право інтелектуальної власності. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Особисті немайнові та майнові права інтелектуальної власності. Патентування. Авторське право та суміжні права. Суб'єкти авторського права. Автор. Об'єкти авторського права. Твір та його види. Особисті немайнові та майнові авторські права. Суміжні права. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.

Цивільно-правова відповідальність. Особливості цивільно-правової відповідальності. Збитки: поняття та види. Реальні збитки. Упущена вигода. Порядок відшкодування. Види цивільно-правової відповідальності. Обставини, що звільняють від цивільно-правової відповідальності. Джерело підвищеної небезпеки. Особливості відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відповідальність за чужу вину. Особливості цивільно-правової відповідальності неповнолітніх осіб.

Загальні положення цивільного процесу. Види проваджень в цивільному процесі. Розгляд цивільних справ третейськими судами. Позовна заява. Учасники. Представництво у суді. Стадії цивільного процесу.

Захист цивільних прав та охоронюваних інтересів. Види захисту цивільних прав. Захист честі, гідності та ділової репутації особи. Моральна шкода. Підстави та способи компенсації моральної шкоди. Захист права власності. Способи захисту права власності. Позовна давність.

Зобов'язання у цивільному праві. Поняття зобов'язання. Виникнення та припинення зобов'язань. Майново-правові та зобов'язано-правові способи забезпечення зобов'язань.

Цивільно-правові договори. Договір та його ознаки. Суб'єкти та об'єкти договору. Умови дійсності договору. Види договорів. Істотні умови договору. Звичайні та випадкові умови. Стадії укладення договору. Характеристика окремих видів договорів.

Основи спадкового права. Спадкове право. Спадкодавець. Спадкоємець. Спадщина. Відкриття спадщини. Спадкування за законом. Спадкування за заповітом. Умови дійсності заповіту. Прийняття спадщини. Спадкова трансмісія. Відумерла спадщина. Поділ спадкового майна.

Господарське право України

Загальна характеристика господарського права України. Предмет господарського права. Господарський кодекс України. Поняття та види суб'єктів господарювання. Права та обов'язки суб'єктів господарювання. Фізична особа як суб'єкт господарювання.

Суб'єкти господарювання. Поняття суб'єкта господарювання. Громадянин як суб'єкт господарювання. Підприємство та його види. Організаційно-правові форми об'єднань підприємств. Промислово-фінансова група. Поняття господарського товариства. Права та обов'язки учасників товариств. Види господарських товариств. Порядок створення господарського товариства. Правовий режим майна суб'єктів господарювання.

Господарські договори. Поняття господарського договору.

Форма господарського договору. Порядок укладення господарських договорів.

Господарсько-правова відповідальність. Господарський процес.

Господарсько-правове правопорушення, його види та склад. Учасники господарського процесу. Стадії господарського процесу. Підстави господарсько-правової відповідальності. Господарські спори.

Трудове право України

Правове регулювання трудових відносин в Україні. Право на працю. Трудові правовідносини. Джерела трудового права. Колективний договір. Порядок укладення. Особливості регулювання трудових відносин за участю юридичної особи - суб'єкта малого підприємництва, фізичної особи – підприємця.

Трудовий договір. Поняття трудового договору. Умови трудового договору. Випробувальний строк. Контракт. Порядок укладення трудового договору. Права та обов'язки працівника та роботодавця. Переведення та переміщення працівника. Припинення трудового договору. Загальні підстави припинення трудового договору. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Розірвання трудового договору за ініціативою власника

Робочий час та час відпочинку. Робочий час. Час відпочинку. Особливості праці у вихідні, святкові та неробочі дні. Поняття та види відпусток

Трудова дисципліна. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну підприємству, установі, організації. Поняття трудової дисципліни. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Дисциплінарна відповідальність. Дисциплінарні стягнення. Порядок накладення та зняття дисциплінарного стягнення. Поняття та підстави матеріальної відповідальності. Види матеріальної відповідальності.

Індивідуальні та колективні трудові спори. Індивідуальні трудові спори. Порядок вирішення трудових спорів. Колективні трудові спори. Способи вирішення колективних спорів. Страйк: порядок організації та проведення. Обмеження у проведенні страйку.

Оплата праці. Охорона праці. Заробітна плата. Структура заробітної плати. Мінімальна заробітна плата. Особливості оплати праці у вихідні, святкові та

неробочі дні. Охорона праці.

Сімейне право України

Шлюб. Права та обов'язки подружжя. Поняття шлюбу. Умови укладання шлюбу. Особи, які не можуть перебувати у шлюбі між собою. Порядок реєстрації шлюбу. Шлюбний договір: поняття та порядок укладення. Припинення шлюбу. Розірвання шлюбу через державні органи реєстрації актів цивільного стану та за рішенням суду. Особисті немайнові та майнові права подружжя. Особиста приватна власність дружини, чоловіка. Спільна сумісна власність подружжя.

Взаємні права та обов'язки батьків і дітей. Порядок реєстрації народження дитини. Особисті немайнові права та обов'язки батьків та дітей. Майнові права батьків і дітей. Взаємне утримання (аліменти). Позбавлення батьківських прав: підстави та правові наслідки.

Влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування. Усиновлення. Усиновлювачі. Порядок усиновлення. Права та обов'язки усиновлювача та усиновленого. Опіка та піклування. Права дитини, над якою встановлено опіку чи піклування. Права та обов'язки опікуна та піклувальника. Патронат над дітьми. Прийомна сім'я. Дитячий будинок сімейного типу.

Земельне право України

Загальна характеристика земельного права. Предмет правового регулювання земельного права. Земельний кодекс України. Принципи земельного законодавства. Земельні правовідносини. Суб'єкти та об'єкти земельних відносин. Категорії земель України за цільовим призначенням.

Право на землю. Земельна ділянка. Суб'єкти права власності на землю. Правовий режим власності на землю іноземних громадян та осіб без громадянства. Форми та види права власності на земельну ділянку. Права та обов'язки власників земельних ділянок. Добросусідство. Право земельного сервітуту. Встановлення та припинення земельного сервітуту. Користування землею. Право постійного користування. Оренда та її види. Права та обов'язки землекористувачів.

Набуття та реалізація права на землю. Захист права власності на землю.

Підстави набуття права на землю. Порядок безоплатної приватизації земельних ділянок громадянами. Набувальна давність. Набуття права власності на земельні ділянки на підставі цивільних правочинів. Підстави припинення права власності на земельну ділянку та користування нею. Земельні спори. Органи, що розглядають земельні спори.

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ

Завдання № 1- 18

1. Президент України є:

- а) главою держави;
- б) главою виконавчої влади;
- в) главою законодавчої влади;
- г) главою органів місцевого самоврядування.

2. Позначте відповіді, у яких правильно названі причини виникнення держави:

- а) розвиток засобів масової інформації;
- б) поява комп'ютерів;
- в) необхідність управління загальними справами;
- г) загальний розвиток економіки, розподіл праці, розвиток виробництва.

3. До форми держави відноситься:

- а) форма організації влади;
- б) форма адміністративно-територіального устрою;
- в) форма політичного режиму;
- г) сукупність вказаних ознак.

4. Перешкодами до укладення шлюбу в Україні є, зокрема:

- а) наявність іншого зареєстрованого шлюбу;
- б) відносини усиновлення;
- в) споріднення по боковій лінії (рідні брати і сестри);
- г) всі варіанти вірні.

5. Коли була прийнята Конституція України:

- а) 28 червня 1996 р.;
- б) 24 серпня 1991 р.;
- в) 16 липня 1990 р.;
- г) 05 квітня 1995р.

6. Коли виникає правоздатність у фізичної особи?

- а) з моменту народження;

- б) з моменту досягнення передбаченого законом віку;
- в) з моменту реєстрації;
- г) з моменту виникнення юридичного факту.

7. Розірвати шлюб в Україні вправі:

- а) сільська рада;
- б) райдержадміністрація;
- в) відділ РАЦС;
- г) прокурор.

8. Гіпотеза-це:

- а) частина норми права, що вказує на фактичні обставини, при настанні яких треба виконати правило поведінки, закріплене у нормі права;
- б) елемент правової норми, що містить правило поведінки, яке вказує на права та обов'язки сторін в урегульованих суспільних відносинах;
- в) внутрішня розумова діяльність, ціль якої-зробити зміст норми права зрозумілим для себе;
- г) всі варіанти вірні.

9. Виберіть ознаки правової норми:

- а) формально визначене правило поведінки;
- б) міститься у громадській свідомості;
- в) забезпечується силою громадського примусу;
- г) не міститься у громадській свідомості.

10. Держава – це:

- а) політична система суспільства;
- б) організація політичної влади;
- в) метод пригноблення населення;
- г) населення, обмежене територією.

11. Запізнення працівника на роботу має наслідком відповідальність:

- а) цивільну;
- б) кримінальну;
- в) адміністративну;
- г) дисциплінарну.

12. Чим злочин відрізняється від проступку:

- а) ступенем суспільної небезпеки;
- б) мірою громадського осуду;
- в) кількістю учасників;
- г) всі варіанти вірні.

13. Офіційними друкованими виданнями є:

- а) "Відомості Верховної Ради України";
- б) "Голос України"
- в) "Офіційний вісник Президента України";

г) всі відповіді вірні.

14. Час, протягом якого, працівник вільний від виконання своїх трудових обов'язків – це:

- а) робочий час;
- б) час відпочинку;
- в) надурочні роботи;
- г) перерва.

15. Спадщина- це:

- а) сукупність прав і обов'язків померлого;
- б) власність померлого;
- в) обов'язку померлого;
- г) права померлого.

16. Винне, протиправне, суспільно небезпечне чи суспільно шкідливе діяння (дія чи бездіяльність) деліктоздатного суб'єкта, що тягне за собою юридичну відповідальність:

- а) правопорушення;
- б) правозастосування;
- в) право тлумачення;
- г) правомірна поведінка.

17. Юридичні факти - це:

- а) різноманітні факти, що мають юридичне значення;
- б) такі життєві обставини, з якими норми права пов'язують динаміку правовідносин – їх виникнення, зміну або припинення;
- в) умови виникнення правових відносин;
- г) життєві обставини, з якими закон пов'язує настання юридичних наслідків;
- д) закріплення фактичних обставин виникнення правовідносин.

18. За законодавством України нормальна тривалість робочого часу не повинна перевищувати:

- а) 40 годин на тиждень;
- б) 36 годин на тиждень;
- в) 24 години на тиждень;
- г) 50 годин на тиждень.

Завдання № 19-20. Дати розгорнуту відповідь.

19. Вкажіть причини виникнення держави та права.

20. Злочин. Ознаки злочину.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

I. Нормативно-правові акти:

1. Конституція України від 28 червня 1996 № 254к/96-ВР (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254>
2. Декларація про державний суверенітет України Верховна Рада УРСР; Декларація від 16.07.1990 № 55-ХІІ / Офіційний сайт Верховної Ради України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
3. Про проголошення незалежності України: Постанова, Акт від 24.08.1991 № 1427-ХІІ / Офіційний сайт Верховної Ради України. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1427-12>.
4. Цивільний кодекс України: Кодекс від 16 січня 2003 № 435-ІV (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Господарський кодекс України: Закон України № 436-ІV від 16.01.2003 р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), – 2003. – №18-22 – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
6. Сімейний кодекс України: Кодекс від 10 січня 2002 № 2947-ІІІ (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.
7. Кодекс законів про працю: Кодекс від 10.12.1971 № 322-ВІІІ (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Кодекс від 07.12.1984 № 8073-Х (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
9. Кримінальний кодекс України: Кодекс від 05.04.2001 № 2341-ІІІ Х (зі змінами) / Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
10. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс].— Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036

II. Основна:

11. «Громадянська освіта» (інтегрований курс, рівень стандарту) : підруч. для 10 кл. закладів загальної середньої освіти / Бакка Т. В., Марголіна Л. В., Мелешенко Т. В. — К. : УОВЦ «Оріон», 2018. — 240 с. : іл.

12. Підручник для 10 класу “Громадянська освіта (інтегрований курс, рівень стандарту)” / П.В. Вербицька, О.В. Волошенюк, Г.О. Горленко, П.І. Кендзьор та ін. – Київ: Літера ЛТД, 2018. – 224 с.
13. Правознавство: практ. курс: 9 кл.: підручник / О. І. Пометун, Т. О. Ремех.— К.: Літера ЛТД, 2011.— 191, с.
14. Наровлянський О. Д. Правознавство. 10 клас: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів: рівень стандарту, академічний рівень.— Київ: Грамота, 2010.— 231 с.
15. Атамась Г.О. та ін.. Правознавство: Навчальний посібник / Г.О.Атамась, А.П.Шемпов, Д.М.Якубка. – Львів:Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 252 с.
16. Воронянський О.В. Основи правознавства: Навчальний посібник/ О.В. Воронянський, Г.В. Борисов, Ю. В. Зайончковський. – Х.: Парус, 2005. – 368 с.
17. Правознавство: Навчальний посібник / За заг. Редакцією П.Д.Пилипенка: 3-те вид., стереотипне – Львів: «Новий Світ–2000», 2006. – 516 с.
18. Правознавство: Навчальний посібник / С.В. Дрожжина, О.О. Одінцова, В.О. Кондратьев та ін. ; За ред. С. В. Дрожжиної. – К.: Знання, 2006. – 350 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
19. Правознавство: Підручник/ А.І. Берлач, Д.О. Карпенко, В.С. Ковальський, А.М. Колодій, А. Ю. Олійник, О.О. Підопригора; За ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. – 8-е вид. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – 752 с.
20. Правознавство: Навчальний посібник. – К.: «ВД «Професіонал», 2007. – 400 с.
21. Правознавство. Підручник / За заг. ред. Олійника А.Ю. – К.: Правова єдність. Всеукраїнська асоціація видавців, 2008. – 790 с.

III. Додаткова:

22. Адміністративне право України: Навчальний посібник/ За заг. ред. Т.О. Коломоєць, П.С. Лютіков, О.Ю. Меліхова К.: Істина, 2012 – 526с.
23. Загальна теорія держави і права : підручник / за ред.: М. В. Цвік, О. В. Петришин. – Х. : Право, 2010. – 584 с.
24. Крестовська Н. М. Теорія держави і права: елементарний курс / Н. М. Крестовська, Л. Г. Матвєєва. – 3-тє вид. – Х. : Одиссей, 2012. – 432 с.
25. Оніщенко Н. М. Правова система і держава в Україні / Н. М. Оніщенко. – К. : Ін-т держави і права НАН України, 2002. – 132 с.
26. Совгіря О.В., Шукліна Н.Г. Конституційне право України. Навчальний посібник, К.:, К.: Юрінком Інтер, 2012 – 544с.
27. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О. Петришина. – Х. : Право, 2012. – 272 с.
28. Правові системи сучасності : навч. посіб. / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юрид. думка, 2012. – 492 с.
29. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток / за заг. ред. В. С. Журавського. – К. : Юрінком Інтер, 2003. – 296 с.